

Izglītības un zinātnes
ministrija

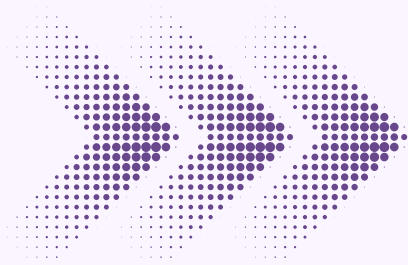

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

APSTIPRINU
izglītības un zinātnes ministre
Ilze Indriksone
26.08.2026.

Metodiskais ietvars izglītības iestādēm

IZGLĪTĪBAS SISTĒMAS NOTURĪBAS UN DARBĪBAS NEPĀRTRAUKTĪBAS IETVARS

SATURS

1. Vispārīgie noteikumi un ietvara piemērošana.....	3
2. Darbības nepārtrauktības pamatprincipi	4
3. Darbības nepārtrauktības plāna mērķi	5
4. Apdraudējumu identificēšana un novērtēšana	6
5. Kritiskās funkcijas un minimālais pakalpojuma līmenis	8
6. Krīzes vadība un atbildība iestādē	9
7. Izglītības procesa organizēšana apdraudējuma gadījumā	10
8. Rīcības algoritms apdraudējuma gadījumā	12
9. Apdraudējuma līmeņu noteikšana	13
10. Komunikācija	15
11. Resursu nodrošinājums	16
12. Mācības, pārbaudes un plāna aktualizēšana	17
13. Saistītie dokumenti un informācijas avoti	18

1.

Vispārīgie noteikumi un ietvara piemērošana

Izglītības sistēmas noturības un darbības nepārtrauktības ietvara mērķis ir nodrošināt drošu, koordinētu un pēc iespējas nepārtrauktu izglītības procesu apdraudējumu, krīžu un ārkārtas situāciju laikā. Svarīgākais uzdevums visos gadījumos ir izglītojamo, pedagogu un citu izglītības iestādes darbinieku dzīvības, veselības un drošības aizsardzība.

Ietvars nosaka vienotus principus, pamatprasības, atbildības sadalījumu un rīcības kārtību izglītības iestādēm. To piemēro, ņemot vērā izglītības iestādes dibinātāju, īstenotās izglītības programmas, izglītojamo vecumu, infrastruktūru un konkrētā apdraudējuma veidu.

Ietvara izstrādes tiesiskais pamats izriet no Izglītības likumā noteiktā pienākuma nodrošināt izglītojamo drošību, veselības un dzīvības aizsardzību izglītības iestādē un izglītības procesa laikā. Izglītības likumā ir noteikta izglītības iestādes, tās vadītāja, dibinātāja, pašvaldības, izglītojamo un vecāku vai likumisko pārstāvju līdzatbildība drošas izglītības vides nodrošināšanā. Tādēļ šis ietvars kalpo kā vienots metodisks pamats, lai izglītības iestādes varētu izstrādāt un īstenot darbības nepārtrauktības plānu, paredzot koordinētu, samērīgu un dokumentētu rīcību apdraudējuma gadījumā.

Katra izglītības iestāde sadarbībā ar dibinātāju izstrādā, uztur un regulāri aktualizē darbības nepārtrauktības plānu. Plāns ir daļa no izglītības iestādes drošības, civilās aizsardzības un krīzes vadības dokumentācijas.

Pašvaldība, ievērojot sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānu un šo ietvaru, nosaka prasības un kārtību izglītības programmu īstenošanai apdraudējuma gadījumā tās administratīvajā teritorijā esošajās izglītības iestādēs, ciktāl tas attiecināms uz attiecīgo izglītības iestāžu veidu un padotību.

2.

Darbības nepārtrauktības pamatprincipi

Izglītības procesa nepārtrauktības nodrošināšana balstās uz šādiem pamatprincipiem:

- cilvēku dzīvības, veselības un drošības aizsardzības prioritāte;
- samērīga un situācijai atbilstoša rīcība;
- savlaicīga risku identificēšana un novērtēšana;
- elastīga izglītības procesa organizācija;
- skaidra atbildība, vadība un koordinācija;
- savlaicīga, pārbaudīta un vienota informācijas aprīte;
- sadarbība ar dibinātāju, pašvaldību, valsts institūcijām un pakalpojumu sniedzējiem;
- regulāra gatavības pārbaude un pilnveidošana;
- izglītojamā labāko interešu ievērošana.

Apdraudējuma vai ārkārtas situācijas gadījumā lēmumi pieņemami, izvērtējot drošības riskus, pieejamos resursus, situācijas attīstību un izglītojamā labākās intereses. Rīcībai jābūt samērīgai, efektīvai un konkrētajai situācijai atbilstošai.

3.

Darbības nepārtrauktības plāna galvenie uzdevumi

Darbības nepārtrauktības plāns nodrošina, ka apdraudējuma gadījumā izglītības iestāde spēj:

- savlaicīgi konstatēt un novērtēt apdraudējumu;
- nodrošināt izglītojamo, darbinieku un citu iestādē esošo personu aizsardzību;
- organizēt skaidru vadību un lēmumu pieņemšanu;
- uzturēt kritiski nepieciešamo saziņu ar dibinātāju, pašvaldību, atbildīgajām institūcijām, darbiniekiem, izglītojamajiem un vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem;
- pielāgot izglītības procesu konkrētajai situācijai;
- nodrošināt minimāli nepieciešamos resursus un infrastruktūras darbību;
- pēc apdraudējuma novēršanas pakāpeniski atjaunot ierasto izglītības iestādes darbību.

4.

Apdraudējumu identificēšana un novērtēšana

Darbības nepārtrauktības plānā izglītības iestāde norāda būtiskākos apdraudējumus, kas var ietekmēt tās darbu. Apdraudējumu identificēšanā ņem vērā:

- izglītības iestādes atrašanās vietu un ēkas tehnisko stāvokli;
- izglītojamo vecumu un individuālās vajadzības;
- īstenotās izglītības programmas;
- transporta, ēdināšanas, internāta, dienesta viesnīcas un/vai citu pakalpojumu pieejamību;
- pašvaldības civilās aizsardzības plānu;
- valsts un pašvaldības risku novērtējumus;
- blakus esošus paaugstinātas bīstamības objektus;
- iepriekš pieredzētas krīzes vai incidentus.

Sākotnējo apdraudējuma izvērtēšanu veic izglītības iestādes vadītājs vai viņa pilnvarota persona. Ja apdraudējums pārsniedz vienas izglītības iestādes iespējas vai skar vairākas izglītības iestādes, turpmākā izvērtēšana un rīcība notiek sadarbībā ar dibinātāju, pašvaldību un kompetentajām valsts institūcijām.

Apdraudējumi iedalāmi divās pamatgrupās:

iekšēji apdraudējumi – apdraudējumi, kuru avots atrodas izglītības iestādē, tās teritorijā vai iestādes darbības organizācijā un kurus iestāde var tieši ietekmēt, piemēram, ugunsgrēks, tehniska avārija, nepiederošas personas iekļūšana, vardarbība, iekšējs kiberdrošības incidents;

ārēji apdraudējumi – apdraudējumi, kuru avots atrodas ārpus izglītības iestādes un kurus iestāde pati nevar novērst, bet var tiem sagatavoties un pielāgot savu darbību, piemēram, vētra, plūdi, epidemioloģiskā situācija, plašs elektroapgādes, ūdensapgādes vai siltumapgādes pārtraukums, bīstamu vielu noplūde ārpus iestādes teritorijas, lidojošo objektu potenciālā krišana, militārs apdraudējums.

Praktiskai rīcībai apdraudējumus var grupēt arī pēc līdzīgiem rīcības algoritmiem, piemēram:

- evakuācija no ēkas;
- patvēruma meklēšana ēkā vai drošā vietā;
- izglītības procesa pārcelšana uz citu vietu;
- izglītības procesa organizācijas maiņa (t.sk. mācības tiešsaistē vai attālināti);
- saziņas un informācijas sistēmu darbības nodrošināšana;
- sadarbība ar operatīvajiem dienestiem un pašvaldību.

Informācijas iegūšanai un apmaiņai ar operatīvajiem dienestiem izmanto 112 platformu un viedtālrunos lejuplādē “112 Latvija” lietotni.

"112 Latvija" lietotne

5.

Kritiskās funkcijas un minimālais pakalpojuma līmenis

Apdraudējuma gadījumā kritiskās funkcijas nosaka atbilstoši konkrētajai situācijai, izglītības iestādes veidam, izglītojamo vecumam un apdraudējuma raksturam. Tās nav uzskatāmas par nemainīgu prioritāšu secību, izņemot cilvēku dzīvības, veselības un drošības aizsardzību, kas vienmēr ir primāra.

Atkarībā no situācijas izglītības iestāde nodrošina šādas kritiskās funkcijas:

- izglītojamo un darbinieku uzskaiti un drošību;
- drošu uzturēšanos iestādē, evakuāciju vai patvēruma meklēšanu;
- saziņu ar dibinātāju, pašvaldību, darbiniekiem, izglītojamajiem un vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem;
- minimāli nepieciešamo izglītības procesa turpināšanu, ja tas ir iespējams un ir droši;
- drukātu vai digitālu mācību materiālu pieejamību;
- atbalstu izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām;
- psiholoģisko un sociālpedagoģisko atbalstu;
- nepieciešamības gadījumā ēdināšanas un/vai dzeramā ūdens nodrošinājumu;
- pirmās palīdzības un medicīniskā atbalsta organizēšanu;
- bērnu pieskatīšanu līdz nodošanai vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem, ja bērnu nav iespējams droši nodot nekavējoties;
- internāta vai dienesta viesnīcas minimāli nepieciešamo darbību, ja izglītojamie tajā uzturas;
- sadarbību ar pārvaldītājiem, ēdinātājiem, apsardzes, infrastruktūras un citiem pakalpojumu sniedzējiem.

Apdraudējuma laikā izglītības programmas īstenošana var turpināties pilnā, daļējā vai pielāgotā apjomā, kā arī tikt atlikta. Lēmumu pieņem, izvērtējot drošības riskus, izglītojamo vecumu, pieejamos resursus un apdraudējuma ietekmi uz izglītības procesa kvalitāti.

6.

Krīzes vadība un atbildība iestādē

Par darbības nepārtrauktības plāna izstrādi, aktualizēšanu un īstenošanu ir atbildīgs izglītības iestādes vadītājs.

Izglītības iestādes vadītājam jānosaka aizvietotājs vai cita pilnvarota persona, kura vadītāja prombūtnes vai nepieejamības gadījumā uzņemas krīzes vadību. Izglītības iestādē (t.sk. katrā teritoriālā struktūrvienībā) vienmēr jābūt noteiktai personai/ personām, kura apdraudējuma gadījumā ir tiesīga organizēt tūlītēju rīcību.

Izglītības iestādes vadītājs izveido krīzes vadības grupu, kurā atbilstoši iestādes vajadzībām var iekļaut:

- vadītāju vai viņa vietnieku;
- saimniecības vai infrastruktūras jautājumu atbildīgo personu;
- informācijas tehnoloģiju speciālistu vai par digitālo vidi atbildīgo personu;
- par psiholoģisko un sociālpedagoģisko atbalstu atbildīgo personu (piemēram, sociālo pedagogu, izglītības psihologu);
- medmāsu vai par pirmo palīdzību atbildīgo personu;
- par komunikāciju atbildīgo personu;
- citu personālu atbilstoši iestādes darbības specifikai.

Krīzes vadības grupa izvērtē situāciju, koordinē rīcību, nodrošina informācijas apriti un sagatavo priekšlikumus turpmākajai izglītības procesa organizācijai. Situācijās, kad nepieciešams rīkoties nekavējoties cilvēku dzīvības vai veselības aizsardzībai, atbildīgā persona vispirms organizē aizsardzības pasākumus, operatīvi informējot krīzes vadības grupu par pieņemtajiem lēmumiem, un tad iespējami īsa laikā sasauc krīzes vadības grupu. Pieļaujama iepriekš saskaņota krīzes vadības grupas attālinātā sasaukšana, sēde un lēmumu pieņemšana.

7.

Izglītības procesa organizēšana apdraudējuma gadījumā

Atkarībā no apdraudējuma rakstura izglītības process var tikt organizēts:

- klātienē, ja tas ir droši;
- citās drošās telpās vai citā izglītības iestādē;
- kombinēti, daļu mācību īstenojot klātienē un daļu attālināti vai ar alternatīviem risinājumiem;
- attālināti, ja ir pieejami nepieciešamie tehniskie un pedagoģiskie resursi;
- uz laiku pārtraucot mācību procesu, ja tā turpināšana nav droša vai nav iespējama, tostarp nodrošinot bērnu pieskatīšanu.

Lēmumu par izglītības procesa organizācijas maiņu pieņem:

- izglītības iestādes vadītājs, ja apdraudējums ir lokāls un skar konkrēto izglītības iestādi, informējot par to dibinātāju;
- dibinātājs vai pašvaldība, ja apdraudējums skar vairākas izglītības iestādes vai pašvaldības teritoriju;
- Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām, ja nepieciešami vienoti lēmumi valsts līmenī, tostarp par valsts pārbaudes darbu norisi vai izglītības procesa organizācijas izmaiņām plašākā mērogā.

Izglītības iestādes darbības nepārtrauktības plānā atsevišķi paredz rīcību:

- pirmsskolas izglītības iestādēs, īpaši attiecībā uz bērnu pieskatīšanu un nodošanu vecākiem;
- profesionālās izglītības iestādēs, ja izglītojamie atrodas praksē, darba vidē balstītās mācībās vai praktiskajās mācībās uzņēmumā;
- internātos un dienesta viesnīcās;
- interešu izglītības un ārpusstundu nodarbību laikā;
- situācijās, kad izglītojamais atrodas izglītības iestādē ārpus mācību stundām;
- situācijās, kad izglītojamais atrodas ārpus izglītības iestādes tās organizētos pasākumos;
- gadījumos, kad izglītojamie tiek pārvadāti uz izglītības iestādi vai no tās.

Ja izglītojamie atrodas uzņēmumā, praksē, darba vidē balstītās mācībās vai citā objektā ārpus izglītības iestādes, ievēro attiecīgā objekta drošības prasības un rīcības algoritmus. Izglītības iestāde pārliecinās, ka šādi algoritmi ir zināmi izglītojamajiem un iesaistītajiem pedagogiem vai prakses vadītājiem.

8.

Rīcības algoritms apdraudējuma gadījumā

Konstatējot apdraudējumu, izglītības iestādes vadītājs vai pilnvarotā persona:

- 1 izvērtē saņemto informāciju un tās ticamību;
- 2 nosaka, vai nepieciešama tūlītēja rīcība cilvēku dzīvības, veselības vai drošības aizsardzībai;
- 3 ja nepieciešams, nekavējoties organizē evakuāciju, patvēruma meklēšanu vai citu aizsardzības pasākumu;
- 4 ja nepieciešams, informē operatīvos dienestus, izmantojot vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu tālruni 112;
- 5 ja nepieciešams un iespējams, sasauc krīzes vadības grupu;
- 6 informē dibinātāju un pašvaldību;
- 7 lemj par izglītības procesa turpināšanu, pielāgošanu, pārcelšanu vai pārtraukšanu;
- 8 nodrošina informācijas apriti ar darbiniekiem, izglītojamajiem un vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem;
- 9 uzrauga situācijas attīstību;
- 10 pēc apdraudējuma novēršanas organizē pakāpenisku atgriešanos ierastajā darbības režīmā un sniedz nepieciešamo atbalstu;
- 11 dokumentē pieņemtos lēmumus, secinājumus, konstatētos trūkumus, izvērtē tos un pēc nepieciešamības aktualizē darbības nepārtrauktības plānu.

9.

Apdraudējuma līmeņu noteikšana

Lai izglītības iestāde varētu vienoti novērtēt apdraudējuma nopietnību un izvēlēties atbilstošu rīcību, darbības nepārtrauktības plānā var izmantot krāsu principā balstītu apdraudējuma līmeņu klasifikāciju. Krāsu apzīmējumi palīdz ātri saprast situācijas nopietnību, nepieciešamo gatavības pakāpi un iesaistāmo institūciju loku.

Apdraudējuma līmeni izvērtē, ņemot vērā vismaz šādus kritērijus:

- vai pastāv tūlītējs apdraudējums cilvēku dzīvībai vai veselībai;
- cik plaši apdraudējums skar izglītības iestādi;
- vai iestāde pati spēj nodrošināt nepieciešamo rīcību;
- vai nepieciešama operatīvo dienestu, pašvaldības vai valsts institūciju iesaiste;
- vai iespējams droši turpināt izglītības procesu;
- cik ilgi apdraudējums var ietekmēt izglītības iestādes darbību.

Līmenis	Nozīme	Ieteicamā rīcība
Zaļš	Ikdienas darbības režīms; būtisks apdraudējums nav konstatēts.	Turpina izglītības procesu, uztur gatavību, aktualizē kontaktinformāciju un drošības kārtību.
Dzeltens	Paaugstināta uzmanība; pastāv iespējamība, ka apdraudējums var ietekmēt izglītības iestādes darbību.	Pastiprina situācijas uzraudzību, pārbauda resursus, komunikācijas kanālus un gatavību pielāgot izglītības procesu.
Oranžs	Nozīmīgs apdraudējums; izglītības iestādes darbība ir būtiski ietekmēta vai pastāv augsts tās ietekmēšanas risks.	Sasauc krīzes vadības grupu, informē dibinātāju un pašvaldību, pielāgo izglītības procesa organizāciju un sagatavo aizsardzības pasākumus.
Sarkans	Kritisks apdraudējums; pastāv tiešs vai tūlītējs apdraudējums cilvēku dzīvībai, veselībai vai drošībai.	Nekavējoties īsteno aizsardzības pasākumus, informē operatīvos dienestus, dibinātāju un pašvaldību, kā arī lemj par izglītības procesa pārtraukšanu, pārcelšanu vai citu ārkārtas risinājumu.

Krāsu līmeņu piemērošana nav automātiska. Katru situāciju izvērtē pēc faktiskajiem apstākļiem, ievērojot apdraudējuma raksturu, tā ietekmi uz cilvēku drošību, izglītības procesa nepārtrauktību, pieejamos resursus un atbildīgo institūciju norādījumus.

10.

Komunikācija

Izglītības iestāde nodrošina savlaicīgu, precīzu un vienotu informācijas apriti, izmantojot iepriekš noteiktus un regulāri pārbaudītus komunikācijas kanālus. Komunikācijas kanāliem jābūt tādiem, kurus krīzes situācijā reāli iespējams izmantot.

Darbības nepārtrauktības plānā norāda:

- atbildīgo personu par komunikāciju;
- galvenos un alternatīvos komunikācijas kanālus;
- darbinieku, dibinātāja, pašvaldības un atbildīgo institūciju kontaktinformāciju;
- kārtību, kā informē izglītojamos un vecākus vai likumiskos pārstāvjus;
- kārtību, kā informē pakalpojumu sniedzējus, piemēram, pārvadātājus, ēdinātājus, apsardzes vai ēku uzturēšanas pakalpojumu sniedzējus.

Informācija primāri sniedzama personām, kuru rīcība ir nepieciešama tūlītējai drošības nodrošināšanai, pēc tam pārējām iesaistītajām pusēm. Atkarībā no situācijas informē:

- pedagogus un darbiniekus;
- izglītojamos;
- vecākus vai likumiskos pārstāvjus;
- dibinātāju;
- pašvaldību;
- Izglītības un zinātnes ministriju, ja situācija skar plašāku izglītības procesa organizāciju vai valsts līmeņa lēmumus;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, Valsts policiju, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu un citas atbildīgās institūcijas, ja tas nepieciešams.

11.

Resursu nodrošinājums

Resursu nodrošinājums plānā strukturējams divās daļās: resursi tūlītējai drošības nodrošināšanai un resursi izglītības procesa turpināšanai.

11.1. Resursi tūlītējai drošības nodrošināšanai

Izglītības iestāde atbilstoši iespējām un riskiem nodrošina:

- drošo telpu vai patvēruma vietu uzskaiti un apzīmēšanu;
- evakuācijas un patvēruma maršrutus;
- pirmās palīdzības aprīkojumu;
- dzeramā ūdens minimumu;
- minimālu pārtikas vai ēdināšanas nodrošinājumu, ja tas nepieciešams;
- rezerves elektroapgādes risinājumus, ja tas iespējams;
- aktualizētu partneru un pakalpojumu sniedzēju kontaktu sarakstu operatīvas palīdzības saņemšanai ārkārtas situācijās;
- aktuālus izglītojamo un nodarbināto sarakstus, piezīmes par veselības stāvokli, vecāku vai likumisko pārstāvju kontaktinformāciju;
- alternatīvus sakaru līdzekļus;
- informāciju par riskiem izglītības iestādes apkārtnē;
- sadarbības kārtību ar pārvadātājiem, ēdinātājiem un citiem pakalpojumu sniedzējiem.

11.2. Resursi izglītības procesa turpināšanai

Izglītības procesa pielāgošanai izglītības iestāde pēc nepieciešamības paredz:

- alternatīvas mācību telpas vai vietas;
- digitālās platformas un to alternatīvas;
- drukātus mācību materiālus;
- portatīvos datorus vai citas ierīces, ja tās ir pieejamas;
- alternatīvu interneta pieslēgumu, ja tas iespējams;
- mācību materiālu izsniegšanas un saņemšanas kārtību;
- atbalsta mehānismus izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām;
- pedagogu darba organizācijas kārtību pielāgotā mācību procesā.

12.

Mācības, pārbaudes un plāna aktualizēšana

Izglītības iestāde ne retāk kā reizi gadā pārbauda darbības nepārtrauktības plāna praktisko piemērojamību. Pārbaudes var ietvert:

- evakuācijas mācības;
- pārvietošanos uz drošu vietu vai patvēruma vietu;
- rīcību elektroapgādes, apkures, ūdenspadeves, sakaru vai interneta pārtraukuma gadījumā;
- kibernetikas incidenta izspēli;
- krīzes vadības grupas praktiskās mācības;
- komunikācijas ķēdes pārbaudi;
- alternatīvu mācību risinājumu izmēģināšanu;
- drošo vietu apsekošanu, noteikšanu un apzīmēšanu.

Ja apdraudējuma veids paredz uzturēšanos ēkā vai pārvietošanos uz drošāku vietu, mācībās skaidri nodala evakuāciju no patveršanās. Evakuācija nav automātiski piemērojama visiem apdraudējumiem.

Pēc katras pārbaudes izglītības iestāde dokumentē secinājumus, konstatētos trūkumus un nepieciešamos uzlabojumus. Plānu aktualizē ne retāk kā reizi gadā, kā arī pēc būtiskiem incidentiem, pārbaudēm, normatīvo aktu izmaiņām vai organizatoriskām pārmaiņām.

Ja plāna īstenošanai nepieciešami infrastruktūras uzlabojumi, piemēram, ēkas, telpu, logu, pievadceļu, nožogojuma, elektroapgādes vai patvēruma vietu pielāgošana, izglītības iestādes vadītājs informē dibinātāju, lai izvērtētu nepieciešamos risinājumus šī ietvara nodrošināšanai.

13.

Saistītie dokumenti un informācijas avoti

Darbības nepārtrauktības plāna izstrādē izmanto:

- Izglītības likumu;
- Likumu “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”;
- Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumu;
- Valsts civilās aizsardzības plānu;
- Latvijas Nacionālo risku katalogu;
- Pašvaldības civilās aizsardzības plānus;
- Ārpusobjektu civilās aizsardzības plānus, ja tie attiecināmi uz konkrēto teritoriju;
- Vienotā ārkārtas palīdzības numura 112 tīmekļa vietni;
- VUGD vadlīnijas drošas vietas noteikšanai un apzīmēšanai;
- VUGD vadlīnijas patvertņu un drošo vietu jautājumos;
- citu kompetento institūciju sagatavotos rīcības algoritmus un rekomendācijas,
- izglītības iestādes iekšējos drošības, civilās aizsardzības un krīzes vadības dokumentus.